



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 75/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A. spol. s r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. P. A., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 47/2012 z 30. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A. spol. s r. o. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2012 prostredníctvom telefaxu doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A. spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená písomným podaním doručeným 25. októbra 2012, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných

práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 47/2012 z 30. júla 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je veriteľom účastníka – odporcu v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 51 C 75/2010. Podaním doručeným okresnému súdu 23. marca 2011 oznámila v označenom konaní svoj vstup do tohto konania ako vedľajší účastník na strane odporcu s odôvodením, že má právny záujem na výsledku predmetného súdneho konania. Predmetom označeného konania vedeného okresným súdom je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vo vzťahu ku ktorým je zriadené exekučné záložné právo v súvislosti s exekučnými konaniami, v ktorých je sťažovateľka v pozícii oprávnenej a v ktorých je zabezpečovaný nútený výkon právoplatných rozsudkov okresného súdu. Povinným v týchto exekučných konaniach je práve odporca v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 51 C 75/2010.

Právny záujem na výsledku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 51 C 75/2010 sťažovateľka vo svojom oznámení o vstupe do konania odôvodnila tým, že predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú jediným majetkom odporcu, z ktorého sťažovateľka môže uspokojiť svoje judikované pohľadávky, a jednak tým, že ako oprávnenej v exekučných konaniach bolo na zabezpečenie vymožitelnosti jej judikovaných pohľadávok zriadené exekučné záložné právo na tieto nehnuteľnosti.

Okresný súd na základe návrhu oboch účastníkov konania na nepripustenie sťažovateľky do konania ako vedľajšieho účastníka rozhodol uznesením sp. zn. 51 C 75/2010 zo 6. apríla 2011 tak, že nepripustil vstup sťažovateľky do konania.

Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 14 Co 253/2011 z 28. októbra 2011 tak, že potvrdil rozhodnutie prvostupňového

súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v danom prípade neexistuje právny záujem sťažovateľky na výsledku konania, ktorý je v zmysle § 93 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) podmienkou prípustnosti vedľajšieho účastníka do konania. Ďalej krajský súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že o právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka, teda jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva. V danom prípade právne postavenie vedľajšieho účastníka proti odporcovi zostane bez ohľadu na výsledok konania nezmenené. K zmene dôjde jedine v otázke prípadného sťaženia vymožitelnosti pohľadávky, čo už predstavuje prekážku faktického charakteru.

Sťažovateľka nesúhlasiac s právnym názorom krajského súdu podala dovolanie, v ktorom namietala, že jej bola znemožnená obrana jej práv a právom chránených záujmov, a teda jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol jej dovolanie, v odôvodnení ktorého sa nestotožnil s právnym názorom sťažovateľky a konštatoval neexistenciu právneho záujmu sťažovateľky na výsledku predmetného konania z dôvodu, že samotná skutočnosť, že sťažovateľka je veriteľom odporcu, nezakladá právny záujem na výsledku konania, ako má na mysli § 93 ods. 1 OSP. Konštatoval, že v danom prípade ide vyslovene o majetkový záujem, ako správne ustálil aj odvolací súd. Podľa názoru najvyššieho súdu právny záujem sťažovateľky nemožno vyvodiť ani z jej postavenia ako oprávnenej v označených exekučných konaniach. V tejto súvislosti sa stotožnil s právnym záverom krajského súdu, že prípadným určením spoluvlastníckeho práva navrhovateľa nedôjde k zmene právneho postavenia sťažovateľky v rámci hmotného práva.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje, že *„nezákonnosť nepripustenia sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka konania spočíva v nesprávnej aplikácii ust. § 93 ods. O.s.p. a nesprávnom, neprimerane reštriktívnom a právu na súdnu ochranu nezodpovedajúcom výklade pojmu právny záujem na výsledku konania“*. V tejto súvislosti sťažovateľka v sťažnosti najvyššiemu súdu vyčítala, že sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadala s existujúcou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, a v tomto smere

poukázala na konkrétne rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci „sp. zn. 3 Cdo 319/09“, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Rč 78/2006.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví:

„... porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 30.7.2012, č. k. 5Cdo 47/2012 zruší a vec vráti na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti

sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Sťažovateľka sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľky proti právoplatnému uzneseniu krajského súdu o nepripustení vstupu sťažovateľky do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu v konaní vedenom okresným súdom sp. zn. 51 C 75/2010 odmietol.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite

zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom v okolnostiach daného prípadu by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 363/09, II. ÚS 463/2011, III. ÚS 188/2012).

Úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti bolo posúdiť, či námietky sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sú opodstatnené a či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky. Sťažovateľka namietala, že jej mala byť odňatá možnosť pred súdom konať v dôsledku nesprávnej aplikácie § 93 ods. 1 OSP a neprimerane reštriktívnym a právu na súdnu ochranu nezodpovedajúcim výkladom pojmu „*právny záujem na výsledku konania*“, v dôsledku čoho najvyšší súd nesprávne v rozpore s jej označenými právami vyhodnotil jej dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP.

Podľa § 93 ods. 1 OSP ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa § 93 ods. 3 OSP do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia najvyššieho súdu uvedená v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktorá vychádza z výkladu pojmu „*právny záujem na výsledku konania*“, je dostatočná a zrozumiteľná. V žiadnom prípade argumentáciu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný

súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľka má na celú vec odlišný názor a s napadnutým uznesením najvyššieho súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľky.

V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že v prípadoch výkladu a aplikácie procesných predpisov orgánom verejnej moci je potrebné mať na zreteli čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto vo všeobecnosti reštriktívny výklad takýchto noriem je namieste. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v súvislosti s aplikáciou § 93 ods. 1 OSP konštatoval, že právny záujem v danom prípade neexistuje, pretože bez ohľadu na výsledok konania nedôjde k zmene právneho postavenia sťažovateľky v rámci hmotného práva. Takýto právny názor korešponduje s okolnosťami posudzovaného prípadu, pretože sťažovateľka bude bez ohľadu na výsledok konania aj naďalej oprávnenou v exekučnom konaní (rozhodnutie nebude mať vplyv na existenciu pohľadávky sťažovateľky) a v súvislosti so zriadením exekučného záložného práva exekútorom jej ani podľa názoru ústavného súdu žiadne hmotné právo nevzniklo, pretože ide o procesný nástroj exekútora, ktorým exekútor len zabezpečuje vykonateľnú pohľadávku.

Pokiaľ sťažovateľka namietala, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nevysporiadal a nerešpektoval svoje skoršie rozhodnutie v analogickej veci, a v sťažnosti poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci vedenej pod „*sp. zn. 3 Cdo 319/09*“ a ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, tak k tejto námietke ústavný súd poznamenáva, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu v danej otázke nie je jednotná, a ako príklad uvádza rozhodnutie v konaní sp. zn. 3 Cdo 140/2005 z 29. septembra 2005, kde najvyšší súd pri výklade pojmu právny záujem na výsledku konania zaujal stanovisko, že „*o právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka (jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva)*“.

Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že jeho úlohou nie je zjednocovať judikatúru najvyššieho súdu.

Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru samotným napadnutým uznesením najvyššieho súdu považujúc ho za arbitrárne, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2013